

Program Uczenie się przez całe życie

Projekt SKILLS

MAPA INFORMACYJNA PROCES BUDOWLANY W POLSCE

Program
Uczenie się
przez całe życie

CEL I ZAKRES MODUŁU SZKOLENIOWEGO

Ogólnym celem projektu **SKILLS** jest opracowanie i rozpowszechnienie materiałów szkoleniowych dla inżynierów budownictwa – projektantów i wykonawców oraz nauczycieli akademickich i studentów wydziałów budownictwa, zawierających praktyczne zalecenia dotyczące stosowania Eurokodów w projektowaniu konstrukcji stalowych.

Jednakże projektowanie konstrukcji jest tylko jednym z głównych etapów procesu budowlanego. W niniejszym module szkoleniowym są zawarte informacje uzupełniające, dotyczące ogólnego kontekstu **procesu budowlanego w Polsce**, w szczególności odnoszące się do następujących zagadnień:

- Kontekst prawny i normatywny**
- Definicja procesu budowlanego**
- Uczestnicy procesu budowlanego**
- Dokumenty techniczne w procesie budowlanym**

KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

W celu zapewnienia funkcjonalności, efektywności i przede wszystkim niezawodności konstrukcji budowlanych niezbędne są odpowiednie **regulacje prawne, rozwiązania organizacyjne, środki techniczne oraz dokumenty normatywne**, tworzące system wymuszający respektowanie ogólnych wymagań i zapobiegający awariom budowlanym.

Akty prawne

Dyrektywy

Ustawy i rozporządzenia

Obowiązkowy do stosowania zbiór uregulowań prawnych i przepisów techniczno-budowlanych

Normalizacja

- ❑ Normy projektowania > EUROKODY konstrukcyjne łącznie z załącznikami krajowymi
- ❑ Normy wykonawcze (w odniesieniu do konstrukcji metalowych > EN 1090)
- ❑ Normy wyrobów budowlanych

Dobrowolność stosowania

KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

➤ DYREKTYWY

- ❑ W **Polsce**, tak samo jak w innych krajach Unii Europejskiej, **funkcjonuje system harmonizacji prawa technicznego**, który pozwala na swobodny obrót towarów spełniających zasadnicze wymagania w zakresie bezpieczeństwa produktów dla ludzi i środowiska.
- ❑ System ten nazywany jest **nowym podejściem** (New Approach) a podstawowym jego elementem są dyrektywy wydane przez Komisję Europejską.
- ❑ **Dyrektywy nowego podejścia** to regulacje prawne obowiązkowe do wdrożenia przez wszystkich członków UE, opracowane w celu stworzenia jednolitego systemu przepisów pozwalających na zlikwidowanie barier technicznych.

KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

- ❑ W Polsce najważniejszym aktem prawnym, który transponuje dyrektywy nowego podejścia do prawa krajowego, jest **Ustawa o systemie oceny zgodności**.
- ❑ Natomiast zasadnicze wymagania i oceny zgodności z poszczególnych dyrektyw są zawarte w **rozporządzeniach** wydawanych na podstawie ustawy o systemie oceny zgodności i innych ustaw.
- ❑ Część dyrektyw **nowego podejścia** uwzględnia także zasady **globalnego podejścia** do oceny zgodności, które określają:
 - ✓ główne elementy badań i certyfikacji,
 - ✓ zasady wyznaczania jednostek uczestniczących w ocenie wyrobów,
 - ✓ ujednolicone zasady umieszczania i oznakowania CE.

KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

➤ USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

W odniesieniu do konstrukcji budowlanych w Polsce obowiązują:

- ❑ **Ustawa** z 7 lipca 1994 r. (z późniejszymi zmianami) **Prawo budowlane**
- ❑ **Ustawa** z 16 kwietnia 2004 r. (z późniejszymi zmianami) **o wyrobach budowlanych**
- ❑ **Ustawa** z 13 czerwca 2013 r. **o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy o systemie oceny zgodności**

Rozporządzenie - akt normatywny niższego rzędu niż ustawa, wydawany przez naczelny organ władzy wykonawczej (prezydent, Rada Ministrów, premier, ministrowie) na podstawie konkretnego upoważnienia zawartego w ustawie, w celu jej wykonania.

KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

➤ PRAWO BUDOWLANE

Prawo budowlane

normuje działalność w zakresie obiektów budowlanych obejmującą sprawy:

projektowania

budowy

utrzymania

rozbiórki

KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

➤ PRAWO BUDOWLANE

Prawo budowlane reguluje także sprawy związane z:

- ❑ ochroną środowiska podczas działań związanych z wykonywaniem rozbiórek, wznoszenia nowych obiektów i ich utrzymania,
- ❑ miejscem realizacji inwestycji i sposobem uzyskiwania pozwolenia na budowę oraz rozbiórkę, a także określeniem rodzajów robót budowlanych i budów nie wymagających pozwolenia na budowę,
- ❑ oddawania obiektów budowlanych do użytkowania,
- ❑ prowadzeniem działalności zawodowej osób związanych z budownictwem (uprawnienia budowlane) i ich odpowiedzialnością karną i zawodową,
- ❑ prawami i obowiązkami uczestników procesu budowlanego,
- ❑ postępowaniem w wypadku katastrofy budowlanej.

KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

PRAWO BUDOWLANE

Wyroby wytworzone w celu zastosowania w obiekcie budowlanym w sposób trwały, o właściwościach użytkowych, umożliwiającym prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym obiektom budowlanym spełnienie

wymagań podstawowych

można stosować przy wykonywaniu robót budowlanych wyłącznie, jeżeli wyroby te zostały wprowadzone do obrotu zgodnie z przepisami odrębnymi.

USTAWA O WYROBACH BUDOWLANYCH

Ustawa określa zasady wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku krajowym wyrobów budowlanych, zasady kontroli wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu lub udostępnianych na rynku oraz określa właściwość organów w zakresie wykonywania zadań administracyjnych i obowiązków wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 305/2011

- Bezpieczeństwo konstrukcji
- Bezpieczeństwo pożarowe
- Bezpieczeństwo użytkowania
- Odpowiednie warunki higieniczne i zdrowotne oraz ochrony środowiska
- Ochrona przed hałasem i drganiami
- Odpowiednia charakterystyka energetyczna budynku oraz racjonalizacji użytkowania energii

KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

➤ USTAWA O WYROBACH BUDOWLANYCH

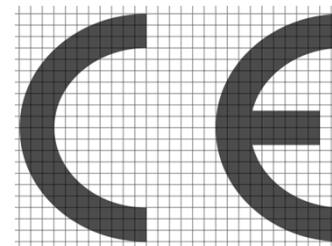
- ❑ Wyrób budowlany objęty normą zharmonizowaną lub zgodny z wydaną dla niego europejską oceną techniczną, **może być wprowadzony do obrotu wyłącznie zgodnie z rozporządzeniem Nr 305/2011.**

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 305/2011

z dnia 9 marca 2011 r.

ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG

- ❑ Niniejsze rozporządzenie określa warunki wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku wyrobów budowlanych, poprzez ustanowienie zharmonizowanych zasad wyrażania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych w odniesieniu do ich zasadniczych charakterystyk oraz zharmonizowanych zasad stosowania oznakowania CE na tych wyrobach.

KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

➤ NORMY

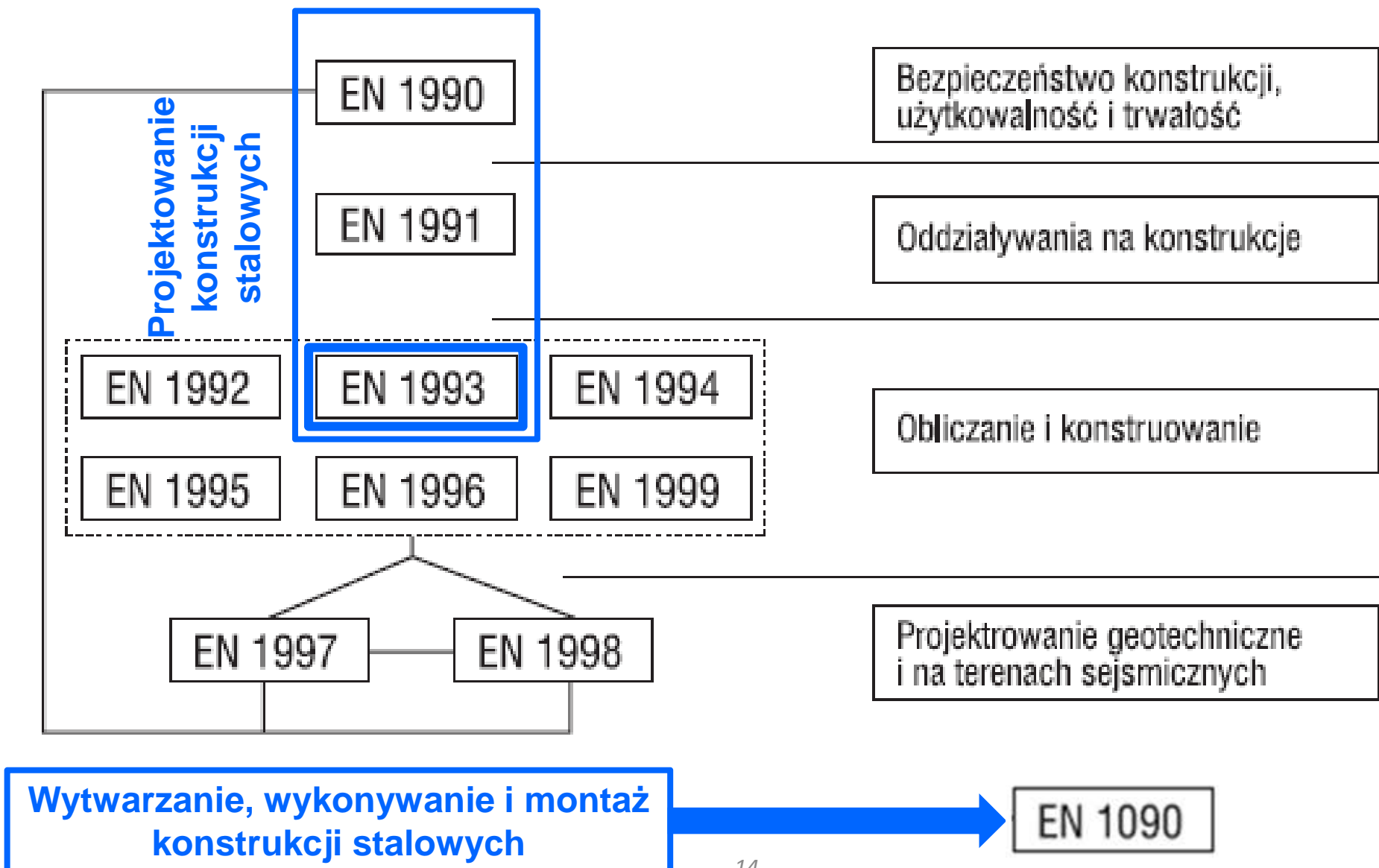
- ❑ **Normy** to dokumenty obdarzone dużym zaufaniem publicznym i jako takie mogą być powoływane w przepisach prawnych, jako dobry sposób rozwiązywania zagadnień technicznych i spraw spornych. Wysokie zaufanie wynika nie tylko z odpowiednich kwalifikacji osób opracowujących te normy, lecz także z faktu, że oparte są na przejrzystości, dobrowolności, bezstronności, efektywności, wiarygodności, spójności i uzgadnianiu na poziomie krajowym i europejskim.
- ❑ **Normy zharmonizowane** to tylko te Europejskie Normy, opracowane przez Europejskie Organizacje Normalizacyjne, które uwzględniają zasadnicze wymagania poszczególnych dyrektyw. Normy są ogłaszane wyłącznie w celach informacyjnych, nie są elementem prawa europejskiego.

KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

- **Dobrowolność stosowania norm a umowy między kontrahentami**
- ❑ **Umowy zawierane pomiędzy stronami/kontrahentami mogą wprowadzać obowiązek wykonania usługi/produktu zgodnie z wymaganiami określonymi w normie.**
- ❑ Jest to jednak zobowiązanie wiążące wyłącznie strony umowy, niezależne od ogólnej zasady dobrowolności stosowania norm. Zastosowanie w tym przypadku mają przepisy kodeksu cywilnego.
- ❑ Znajomość wiedzy zawartej w normach zharmonizowanych jest zalecana nawet w przypadku rezygnacji producenta z ich stosowania.
- ❑ **Stosowanie norm zharmonizowanych jest dobrowolne, ale jak najbardziej zalecane ze względu na to, iż jest to najłatwiejszy, najpewniejszy i najtańszy sposób wykazania zgodności wyrobu z wymaganiami dyrektyw.**

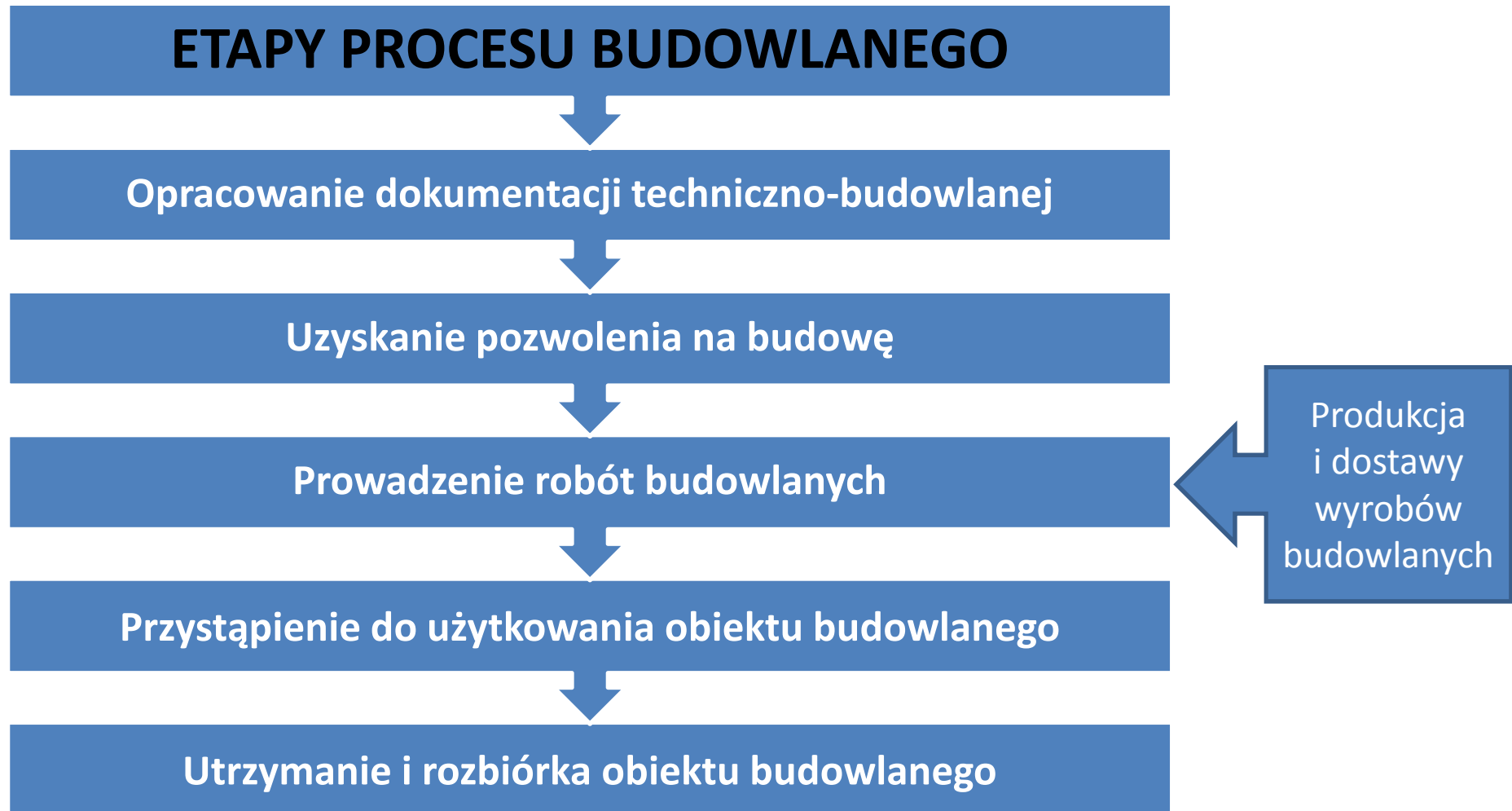
KONTEKST PRAWNY I NORMATYWNY

Układ i powiązania Eurokodów konstrukcyjnych

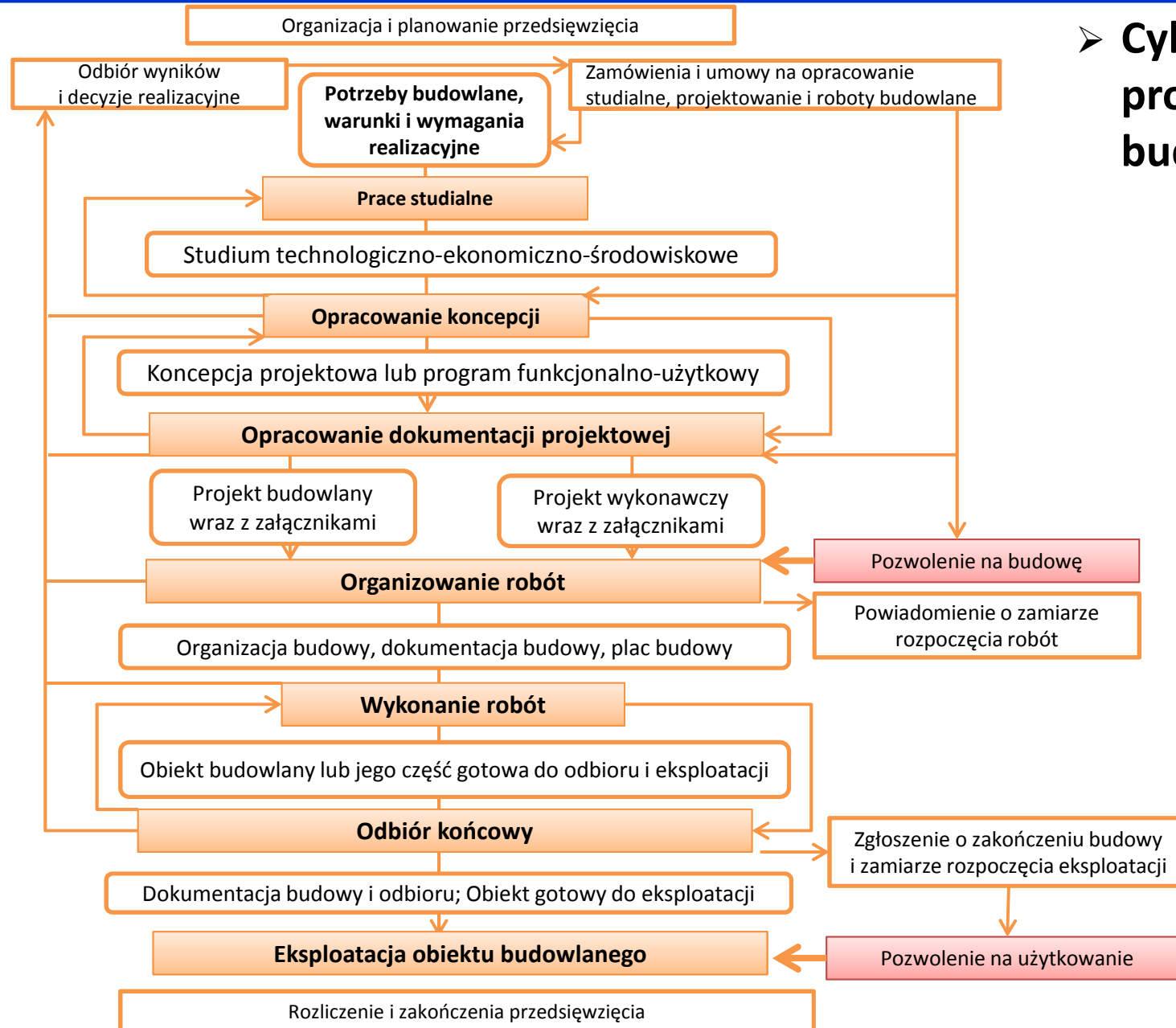
DEFINICJA PROCESU BUDOWLANEGO

- **Proces budowlany** – zespół określonych **Prawem budowlanym** powinności, związanych z budową, rozbiórką i utrzymaniem obiektu budowlanego.

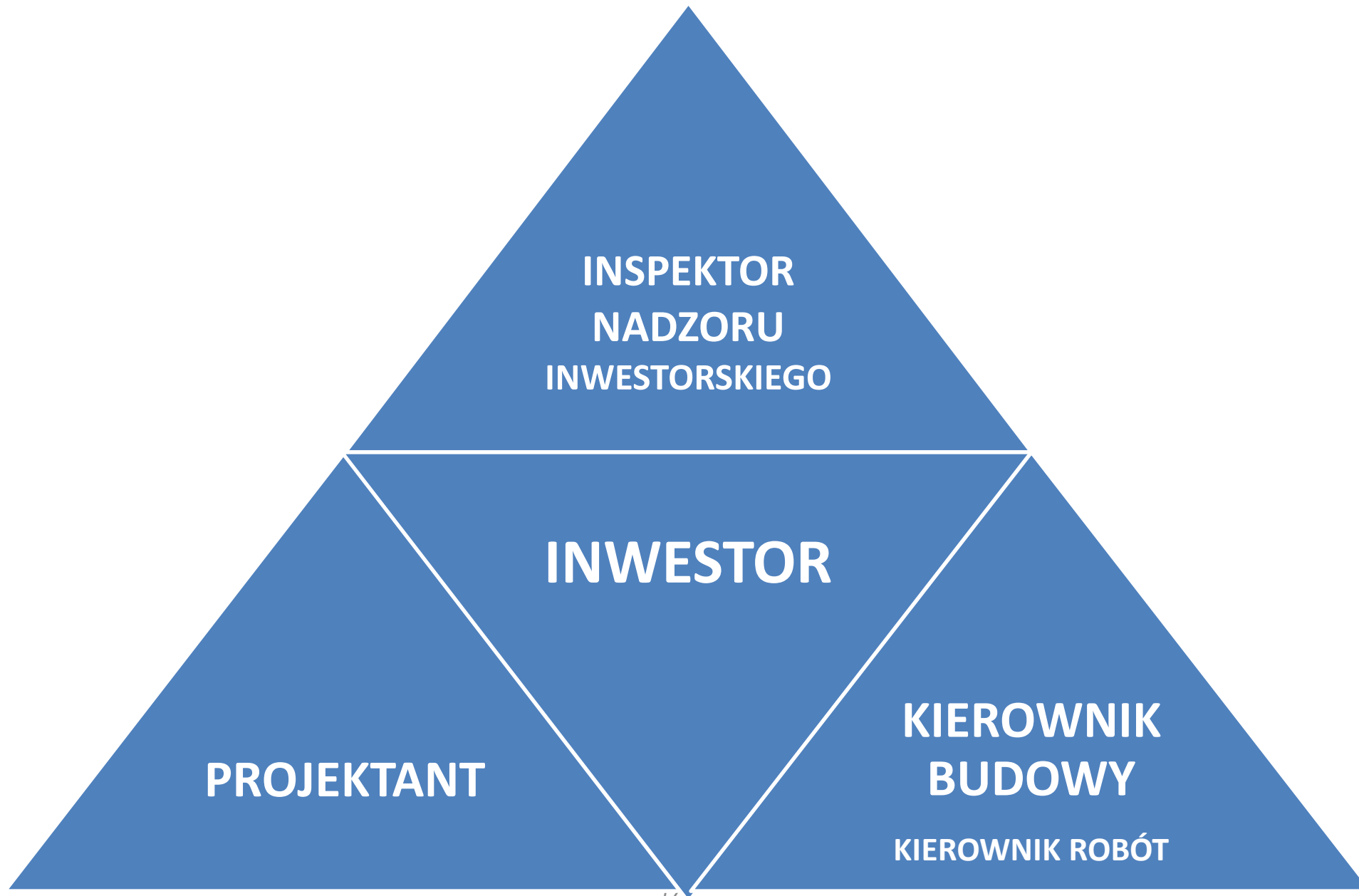

DEFINICJA PROCESU BUDOWLANEGO

➤ Cykl realizacji procesu budowlanego

UCZESTNICY PROCESU BUDOWLANEGO

UCZESTNICY PROCESU BUDOWLANEGO

INWESTOR

➤ ma obowiązek zapewnić:

- ❑ opracowanie projektu budowlanego → PROJEKTANT
- ❑ objęcie kierownictwa budowy → KIEROWNIK BUDOWY
- ❑ opracowanie planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia → PROJEKTANT (informacja BiOZ)
KIEROWNIK BUDOWY (plan BiOZ)
- ❑ wykonanie (ewentualnie nadzór) i odbiór robót budowlanych
→ KIEROWNIK BUDOWY
(+ ewentualnie PROJEKTANT
+ ewentualnie INSPEKTOR
NADZORU INWESTORSKIEGO)

➤ ma prawo:

- ❑ ustanowić INSPEKTORA NADZORU INWESTORSKIEGO na budowie
- ❑ zobowiązać PROJEKTANTA do sprawowania nadzoru autorskiego

UCZESTNICY PROCESU BUDOWLANEGO

PROJEKTANT

➤ ma obowiązek:

- ❑ opracować projekt budowlany zgodny z wymaganiami Prawa budowlanego, przepisami i zasadami wiedzy technicznej
- ❑ zapewnić (w razie potrzeby) i skoordynować udział innych projektantów odpowiednich specjalności
- ❑ sporządzić informację dotyczącą bezpieczeństwa i ochrony zdrowia
- ❑ uzyskać wymagane opinie, uzgodnienia i sprawdzenia rozwiązań projektowych
- ❑ wyjaśnić wątpliwości dotyczące projektu i zawartych w nim rozwiązań
- ❑ Sprawować nadzór autorski INWESTOR
- ❑ zapewnić sprawdzenie projektu architektoniczno-budowlanego pod względem zgodności z przepisami przez osobę uprawnioną

➤ ma prawo:

- ❑ wstępu na teren budowy i dokonywania zapisów w dzienniku budowy dotyczących jej realizacji
- ❑ żądania wpisem do dziennika budowy wstrzymania robót budowlanych

UCZESTNICY PROCESU BUDOWLANEGO

KIEROWNIK BUDOWY

➤ ma obowiązek:

- ❑ opracować plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia **PROJEKTANT**
- ❑ protokolarnie przejąć od **INWESTORA** i odpowiednio zabezpieczyć teren budowy
- ❑ prowadzić dokumentację budowy
- ❑ zapewnić geodezyjne wytyczenie obiektu oraz zorganizowanie i kierowanie budową zgodnie z projektem, pozwoleniem na budowę i odpowiednimi przepisami **PROJEKTANT
+ INSPEKTOR NADZORU INWESTORSKIEGO**
- ❑ koordynować realizację zadań zapobiegających zagrożeniom i działań zapewniających przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia

➤ ma prawo:

- ❑ występowania o zmiany w rozwiązaniach projektowych **INWESTOR** **PROJEKTANT**
- ❑ Ustosunkowania się w dzienniku budowy do zaleceń w nim zawartych **PROJEKTANT
+ INSPEKTOR NADZORU
INWESTORSKIEGO**

UCZESTNICY PROCESU BUDOWLANEGO

INSPEKTOR NADZORU INWESTORSKIEGO

➤ ma obowiązek:

- ❑ reprezentować **INWESTORA** na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem i pozwoleniem na budowę, przepisami i zasadami wiedzy technicznej
- ❑ sprawdzać jakość wykonywanych robót i wbudowywanych wyrobów budowlanych, a w szczególności zapobiegać zastosowaniu wyrobów budowlanych wadliwych i niedopuszczalnych do stosowania w budownictwie
- ❑ sprawdzać i odbierać roboty budowlane ulegające zakryciu lub zanikającym, uczestniczyć w próbach i odbiorach technicznych instalacji i urządzeń oraz brać udział w czynnościach odbioru gotowych obiektów budowlanych i przekazywać je do użytkowania → **INWESTOR**

➤ ma prawo:

- ❑ wydawać polecenia dotyczące usunięcia wad i zagrożeń, wykonania prób lub badań → **KIEROWNIK BUDOWY**
- ❑ żądać dokonania poprawek bądź ponownego wykonania wadliwie wykonanych robót, a także wstrzymania dalszych robót budowlanych → **KIEROWNIK BUDOWY**

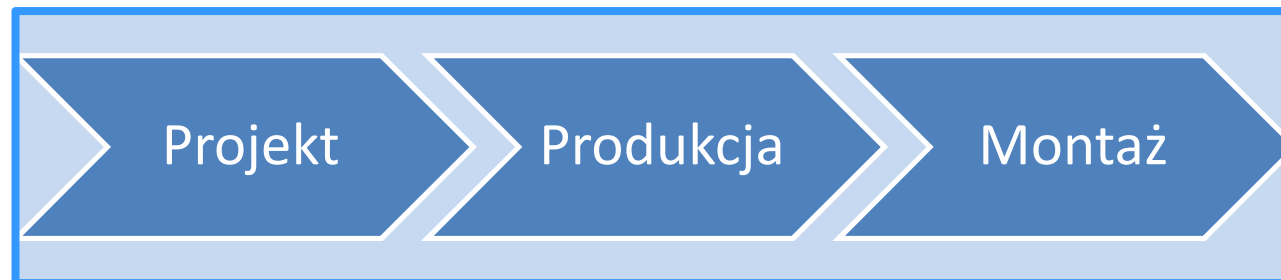
UCZESTNICY PROCESU BUDOWLANEGO

ŁĄCZENIE FUNKCJI UCZESTNIKÓW PROCESU BUDOWLANEGO

- ❑ Na podstawie **Prawa budowlanego** nie jest dopuszczalne łączenie funkcji kierownika budowy i inspektora nadzoru inwestorskiego

- ❑ W nowoczesnym podejściu, uwzględniającym zwiększenie efektywności procesu budowlanego coraz częściej spotyka się firmy sektora budowlanego oferujące **zintegrowany system przygotowania i realizacji procesu budowlanego**.

- ❑ Zaletą tego systemu jest **zmniejszenie ryzyka inwestycyjnego i oszczędności kosztów**, realizowane przez jeden zespół, poprzez uwzględnianie kontroli kosztów i harmonogramów na każdym etapie procesu budowlanego od projektu konstrukcyjnego i produkcji po logistykę i montaż (efektywny łańcuch dostaw) oraz kierowanie budową.

DOKUMENTY TECHNICZNE W PROCESIE BUDOWLANYM

➤ Dokumentacja projektowa

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY

z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego

☐ projekt budowlany

stanowi podstawę do wydania decyzji o pozwoleniu na budowę

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU, BUDOWNICTWA I GOSPODARKI MORSKIEJ

z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU, BUDOWNICTWA I GOSPODARKI MORSKIEJ

z dnia 21 czerwca 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego

☐ projekty wykonawcze

powinny uzupełniać i uszczegóławiać projekt budowlany w zakresie i stopniu dokładności niezbędnym do sporządzenia przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego, przygotowania oferty przez wykonawcę i realizacji robót budowlanych

☐ przedmiar robót

powinien zawierać zestawienie przewidywanych do wykonania robót podstawowych w kolejności technologicznej ich wykonania wraz z ich szczegółowym opisem (lub wskazaniem podstaw do opisu) oraz wskazaniem właściwych specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych, z wyliczeniem i zestawieniem ilości jednostek przedmiarowych robót podstawowych

☐ informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia

DOKUMENTY TECHNICZNE W PROCESIE BUDOWLANYM

➤ **Specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych**

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY
z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego

stanowią opracowania zawierające w szczególności zbiory wymagań, które są niezbędne do określenia standardu i jakości wykonania robót, w zakresie sposobu wykonania robót budowlanych, właściwości wyrobów budowlanych oraz oceny prawidłowości wykonania poszczególnych robót

➤ **Program funkcjonalno-użytkowy**

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY
z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego

Służy do ustalenia planowanych kosztów prac projektowych i robót budowlanych, przygotowania oferty szczególnie w zakresie obliczenia ceny oferty oraz wykonania prac projektowych

DOKUMENTY TECHNICZNE W PROCESIE BUDOWLANYM

➤ Dokumentacja budowy

Prawo budowlane
Art. 3 pkt 13

❑ Pozwolenie na budowę wraz z załączonym projektem budowlanym

❑ Dziennik budowy
(montażu/rozbiórki)

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY
z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki,
tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane
dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia.

stanowi urzędowy dokument przebiegu robót budowlanych oraz zdarzeń i okoliczności
zachodzących w toku wykonywania robót i jest wydawany odpłatnie przez właściwy organ

❑ Protokoły odbiorów częściowych i końcowych, rysunki i opisy służące
realizacji obiektu, operaty geodezyjne i książkę obmiarów

❑ Oświadczenia dotyczące wyrobów budowlanych jednostkowo
zastosowanych w obiekcie budowlanym

Ustawa o wyrobach budowlanych
Art. 10 ust 1

DOKUMENTY TECHNICZNE W PROCESIE BUDOWLANYM

➤ Dokumentacja powykonawcza

Prawo budowlane
Art. 3 pkt 14

stanowi podstawę do wydania pozwolenia na użytkowanie

❑ Dokumentacja budowy z naniesionymi zmianami dokonanymi w toku wykonywania robót

❑ Geodezyjne pomiary powykonawcze

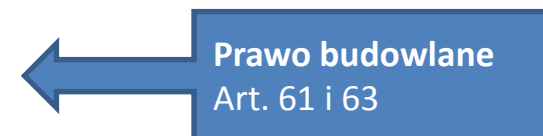
➤ Świadectwo charakterystyki energetycznej

Prawo budowlane
Art. 5 pkt 3

stanowi dokument dołączany do wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie; zawiera określenie wielkości energii w kWh/m²/rok niezbędnej do zaspokojenia różnych potrzeb związanych z użytkowaniem budynku, a także wskazanie możliwych do realizacji robót budowlanych, mogących poprawić pod względem opłacalności ich charakterystykę energetyczną.

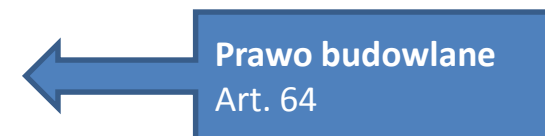
DOKUMENTY TECHNICZNE W PROCESIE BUDOWLANYM

- Dokumentacja powykonawcza wraz z innymi dokumentami i decyzjami dotyczącymi obiektu jest przekazywana przez inwestora, oddającego obiekt do użytkowania, właścicielowi lub zarządcy obiektu, który jest zobowiązany do jej przechowywania przez okres istnienia obiektu .

➤ Książka obiektu budowlanego

← stanowi dokument przeznaczony do zapisów przeprowadzonych badań i kontroli stanu technicznego, remontów, przebudowy w okresie użytkowania obiektu budowlanego

Program Uczenie się przez całe życie

Moduły szkoleniowe SKILLS zostały opracowane przez konsorcjum organizacji, podanych na dole slajdu.
Materiał jest w objęty licencją Creative Commons

Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej.
Publikacje w ramach tego projektu odzwierciedlają jedynie stanowisko ich autorów i Komisja Europejska
nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

